

24 maart 2008

Operatie Atlantis *junior*

De Methode

In 1626 publiceerde Francis Bacon zijn 'New Atlantis'. Het zou als een der beroemdste utopieën geschiedenis schrijven. Het slothoofdstuk is verrassend actueel. De aanbevelingen lijken welhaast één op één bruikbaar voor organisaties die aan het begin van de 21-e eeuw inzetten op kennis en innovatie.

De methode om tot een antwoord op een vraagstuk te komen is een transdisciplinaire methode, 'Operatie Atlantis'. De wijze is gebaseerd op een oud geschrift van Francis Bacon (uit 1626) en gaat uit van het verbinden van datgene wat reeds is 'bedacht' (theorie), dat wat reeds is 'uitgeprobeerd' (praktijk) en 'de nieuwe dingen die bedacht en uitgeprobeerd worden' (experimenten, innovatie door associatie, action learning).

De Opdracht; Waardecreatie langs de Snelweg

"Hoe richt je een snelweg en zijn omgeving zo in dat de weg een meerwaarde oplevert?" De meerwaarde wordt geconcretiseerd door de 3 P's: People, Planet en Profit. Het gaat erom na te denken hoe de snelweg duurzamer kan zijn, minder kost, maar bovendien een meerwaarde oplevert voor mensen. De mensen die de weg gebruiken (toerist, forens, zakelijk gebruiker) en vooral de mensen die direct aan de weg wonen/werken/recreëren. Een droom: het zou mooi zijn als in de toekomst de woningen gelegen aan de snelweg meer waard zijn dan de woningen verder weg, omdat de snelweg (net als bijvoorbeeld grachten) een toegevoegde waarde heeft voor mensen. Eigenlijk een wens om een paradigmashift bij de Nederlandse bevolking (of in ieder geval een aantal bewoners) voor elkaar te krijgen, waardoor de mensen de snelweg als iets bijzonders, leuks en moois zullen ervaren.

Voorwaar geen gemakkelijke opgave, maar daarmee des te interessanter.

De kinderen

Operatie Atlantis junior

Achtergrond

Wegen naar de Toekomst v ericht in opdracht van Rijkswaterstaat met Operatie Atlantis een v erkenningsstocht naar mogelijkheden om de snelweg meer waarde te geve n in de belev ing van mensen.

Wie aan de snelweg woont, weet het. De snelweg is 'the place to be'. De woningen aan de snelweg hebben de afgelopen jaren een explosiev e waardestijging doorgemaakt. En de trend zet door. De recreativ e mogelijkheden op en rondom de snelweg zijn gegroeid. De tijd dat mensen de snelweg als bedreiging zagen is v er achter ons gelaten. Elk weekend gaan mensen op pad, naar de snelweg. Mooie droom of werkelijkheid?

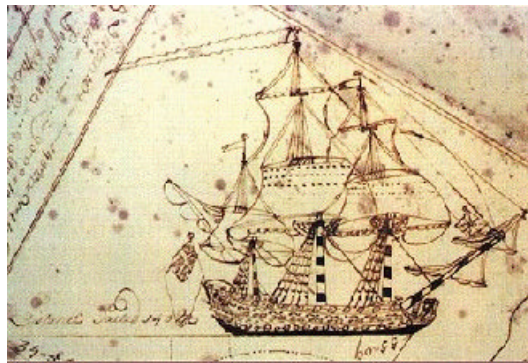
Een korte rondvraag naar de werkelijkheid v an nu lev erde de v olgende associaties op ov er wonen aan de snelweg: 'ongezond', 'nooit doen met kinderen', 'fijnstof, luchtvervuiling', 'herrie', 'ongedurig, onregelmatig'. De eerste associaties zijn al met al niet erg positief. De snelweg en een prettige leefomgev ing lijken twee niet v erenigbare beelden.

Toch hoev en deze beelden niet zo onv erenigbaar te zijn als ze lijken. Nog maar in een jong v erleden (20e eeuw) werd met water eenzelfde soort negativ e belev ing geassocieerd. Water werd gezien als 'onv eilig', 'ongezellig', 'werk' en 'energieslurpend'. Water was belangrijk als transportmiddel en als plek om afv al te lozen (riool). Water had logistiek een belangrijke functie, v andaar ook dat veel pakhuizen aan het water stonden. Net zoals nu ook te zien is met bedrijfsgebouwen aan de snelweg. Niemand wilde direct met de woning aan het water lev en, vaak lag er een minstens een weg tuss en. De ramen aan de waterkant bij rivieren en plassen waren, als ze er al zaten, klein. De woning was met zijn rug georiënteerd op het water en met de kop naar de weg.

Sinds enige decennia is er een 'revival' van het water. Woningen aan plassen, aan zee en aan rivieren hebben een sterke aantrekkingskracht gekregen op mensen. De waarde van deze woningen is explosief gestegen. Een architect geloofde in de kracht van het water en ontwierp een eerste huis met grote ramen gericht op het water. Mensen dachten dat hij gek was, hij zorgde uiteindelijk v oor een paradigmashift in het denken ov er water.

De snelweg van nu is het water van destijds. Mensen wonen liever niet aan de snelweg, en als het dan toch het geval is, liefst met de rug er naar toe, weinig of geen ramen. Rijkswaterstaat heeft een bijzondere ambitie. De ambitie om net als de architect de snelweg in de beleving van mensen meer waard te maken.

Rijkswaterstaat is op zoek naar concrete mogelijkheden om de snelweg anders in te richten, anders vorm te geven, anders te laten beleven, zodat de belevingswaarde van de snelweg beter wordt. Het is een complex vraagstuk waar verschillende disciplines in verschillende landen het hoofd over breken. Het innovatieprogramma van Rijkswaterstaat, 'Wegen naar de Toekomst' wil een antwoord vinden op de vraag door een verkenningstocht te organiseren, Operatie Atlantis.

Context operatie Operatie Atlantis junior

Naast de 'gewone' Operatie Atlantis is Operatie Atlantis *junio* gestart. Bedoeling hiervan is een zo identiek mogelijk 'schaduwtraject' te organiseren waarbij kinderen op dezelfde wijze, met gelijke rolverdeling hetzelfde thema aanpakken.

Dit om twee redenen; op de eerste plaats gaat het hier over een lange termijn project; we streven naar de opwaardering van de snelweg over ongeveer 30 jaar. Tegen die tijd zal de A20 (waar het in dit experiment specifiek over gaat) heringericht zijn waarbij ook de omgeving en het landschap onder de loep/schop genomen wordt.

De gebruikers van dan zijn de kinderen van nu. De generatie die tegen die tijd tegen hoge prijzen huizen in die populaire omgeving koopt, levend en recreërend aan de snelweg als zeer gewenste locatie zijn kinderen gaat grootbrengen, die generatie zit nu op de basisschool.

De nieuwe overheid maakt beleid niet voor de burger, maar laat burgers participeren. Het is dus zaak om in dit traject contact te leggen met de toekomstige doelgroep, de snelweggebruikers van de toekomst! (Let wel, snelweggebruiker in de meest brede zin van het woord, eendaags te vervangen door snelweggenieters...).

De uitkomst van het project 'Wegen naar de toekomst' wordt zodoende mede bepaald door de eigenaren van de toekomst.

Daarnaast is het de vraag of de beoogde paradigmashift voor de huidige grote mensen nog haalbaar is???

De 2^e reden is dat deze schaduwoperatie buitengewoon boeiend is. Wat zijn de uitkomsten als je op gelijke wijze een andere categorie hersenen/hart/handen inzet; kinderen! Niet gehinderd door teveel kennis van zaken, geen ge-ja-maar, frisse blikken en tomeloze energie!

Afgezien van het feit dat uitkomsten boeiend en van betekenis zullen zijn kan de waarde ook in de kruisbestuiving zitten als beide operaties regelmatig vervlochten worden. Kinderen worden geïnspireerd door volwassenen en andersom.

Operatie Atlantis *junior* is gestart met groep 7 & 8 van basisschool de Bergse Zonnebloem, die praktisch aan de A20 ligt.

Deze groep kinderen gaat aan de slag, in subgroepjes, met verschillende technieken, om aan het einde van hun traject met een eigen plan en ideeën te komen ten behoeve van die andere inrichting en beleving van de snelweg.

De subgroepjes zijn de volgende:

- kinderen erkennen de meest interessante en veelbelovende ontwikkelingen in binnen- en buitenland. Wat is er gaande aan de randen? **(Koopliden van het Licht)**
- kinderen onderzoeken de literatuur/het web over nieuwe ideeën. **(Plunderaars)**
- kinderen verzamelen beste praktijken uit het veld en uit andere domeinen. **(Kinderen der geheimissen)**
- kinderen krijgen de ruimte en middelen om eigen nieuwe ideeën uit te proberen naar eigen inzicht. **(Pioniers)**
- De 'kinderjury' verzamelt, analyseert en systematiseert de ontdekkingen van de vorige vier groepen, wat willen we echt, waarom willen we het en gaat het werken. **(Verzamelaars)**

new shoes today

road to creation, innovation and change

- kinderen onderzoeken hoe de ontwikkelde kennis toegepast kan worden in nieuwe producten, diensten en situaties. (**Weldoeners**)
- kinderen geven bekendheid aan ideeën en zorgen voor opschaling van uitkomsten. (**Lampen**)
- kinderen brengen alles samen. (**Duiders der natuur**) (integratie Operatie Atlantis)
- Begeleiding regisseert de uitvoering en rapporteert over het proces. (waar mogelijk ondersteund door kinderen) (**Inenters**)

Vervlechting met Operatie Atlantis vindt plaats door middel van aanwezigheid en terugkoppeling op plenaire bijeenkomsten. Via intensieve begeleiding wordt de brug gemaakt van kooplieden naar kooplieden, van plunderslaars naar plunderslaars etc. Met name de Duiders der Natuur zullen geregeld samen met Operatie Atlantis opereren!

Begeleiding is namens Wegen van de Toekomst in handen van Simoon Fransen (new shoes today), het uitgangspunt is minimale belasting van de leerkrachten. Door deelname van haar als 'lamp' aan Operatie Atlantis voor volwassenen is aansluiting met- en kruisbestuiving tussen beide operaties geborgd. Daarnaast neemt ze bij gelegenheid als 'periodieke inenter' deel aan het inenters-overleg en wordt ze door de kapiteins zoveel mogelijk geïnformeerd over de stand van zaken.

Het resultaat van Operatie Atlantis junior wordt gepresenteerd in een Scheepsjournaal. Dit is tijdens het proces het logboek waarin bevindingen, foto's, verslagen, tekeningen, ideeën etcetera in verzameld worden. Het Scheepsjournaal bevat daarmee uiteindelijk zowel het proces als het eindresultaat, wat dat ook zal zijn... Offewel, een reisverslag en monument in één!

